

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Direcția Supraveghere

Procedura privind derularea procesului de supraveghere și evaluare SREP
(denumită **Procedura SREP**)

EXTRAS

Baza legală

În vederea îndeplinirii atribuțiilor legale pe linia supravegherii instituțiilor de credit și asigurării transparenței asupra activității desfășurată în acest sens, Banca Națională a României stabilește proceduri pentru verificarea și evaluarea cadrului de administrare, a strategiilor, proceselor și mecanismelor implementate de instituțiile de credit, persoane juridice române potrivit dispozițiilor *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului*, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare și ale reglementărilor emise în aplicarea acestora, precum și ale *Regulamentului nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012*, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește procesul de supraveghere și evaluare SREP¹, responsabilitățile Băncii Naționale a României derivă din aplicarea prevederilor cadrului de reglementare național și european, stabilit prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului*, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare (prin transpunerea *Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții*), *Regulamentul delegat (UE) 2016/98 al Comisiei din 16 octombrie 2015 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru precizarea condițiilor generale de funcționare a colegiilor de supraveghetori și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/99 al Comisiei din 16 octombrie 2015 de stabilire a unor standarde*

¹ *Supervisory Review and Evaluation Process*

tehnice de punere în aplicare referitoare la stabilirea funcționării operaționale a colegiilor de supraveghetori în conformitate cu Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului, precum și a Ghidului privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP) - EBA/GL/2014/13, modificat și completat prin Ghidul revizuit privind procedurile și metodologiile comune pentru procesul de supraveghere și evaluare (SREP) și pentru simulările de criză de supraveghere, de modificare a Ghidului EBA/GL/2014/13 din 19 decembrie 2014 (EBA/GL/2018/03) – Ghidul SREP², ca urmare a notificării Autorității Bancare Europene privind conformarea băncii centrale la dispozițiile acestuia.

Evaluarea instituțiilor de credit și atribuirea scorurilor potrivit procedurii SREP

La nivelul Băncii Naționale a României, evaluarea SREP se realizează anual. Potrivit cadrului legal menționat, derularea procesului SREP presupune desfășurarea următoarelor activități:

- a) clasificarea instituțiilor în funcție de mărimea, structura și organizarea internă, precum și de natura, sfera și complexitatea activităților acestora și revizuirea periodică a acestei clasificări;
- b) monitorizarea indicatorilor cheie;
- c) analiza modelului de afaceri și strategiei;
- d) evaluarea cadrului de administrare a activității și a mecanismelor de control la nivelul instituției;
- e) evaluarea riscurilor individuale pentru capital;
- f) evaluarea riscurilor individuale pentru lichiditate și finanțare;
- g) evaluarea adecvării capitalului;
- h) evaluarea adecvării lichidității;
- i) evaluare generală SREP, precum și
- j) măsurile de supraveghere (inclusiv măsuri de intervenție timpurie, acolo unde este necesar).

În ceea ce privește prima componentă a procesului SREP, respectiv clasificarea instituțiilor de credit, aceasta se desfășoară în conformitate cu metodologiile interne ale Băncii Naționale a României, emise în baza dispozițiilor cadrului legal și de reglementare, a Ghidului SREP, precum și a Ghidului ABE privind criteriile de stabilire a condițiilor de aplicare ale art.131 (3) din Directiva 2013/36/EU (CRD) în ceea ce privește evaluarea altor instituții de importanță sistemică. În acest sens, Banca Națională a României a definit **patru categorii de**

² https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2535561/17556bf7-54cd-4ad7-8db9-c2fe9e480a0d/Revised%20Guidelines%20on%20SREP%20%28EBA-GL-2018-03%29_RO.pdf?retry=1

instituții de credit: 1) instituții de credit de importanță sistemică (O-SIIs); 2) instituții mijlocii și mari; 3) instituții mici și mijlocii care nu se califică pentru categoria 1 sau 2; 4) toate celelalte instituții naționale mici și necomplexe.

Referitor la celelalte componente ale procesului SREP, prin activitățile menționate mai sus la literele b)-j), Banca Națională a României asigură evaluarea continuă a **viabilității** instituțiilor de credit și a **riscurilor** la care acestea sunt expuse sau sunt susceptibile de a fi expuse. Urmare evaluării fiecărei instituții de credit, sunt atribuite *scoruri pentru viabilitate*, *scoruri de risc*, iar în baza acestora, un *scor general SREP*.

Scorul pentru viabilitate se atribuie pentru fiecare din următoarele elemente supuse evaluării, respectiv:

- modelul de afaceri și strategie;
- cadrul de administrare a activității și mecanismele de control la nivelul instituției;
- adecvarea capitalului;
- adecvarea lichidității.

Scorul de risc se atribuie pentru următoarele componente de risc supuse evaluării:

- riscuri individuale pentru capital;
- riscuri individuale pentru lichiditate și finanțare.

Scorul general SREP se fundamentează pe raționamentul profesional, cu luarea în considerare a criteriilor specificate în Ghidul SREP, acest scor reprezentând *opinia de supraveghere asupra viabilității generale a instituției pe baza imaginii de ansamblu a amenințărilor la adresa viabilității provenind din cele patru elemente SREP (modelul de afaceri și strategie, cadrul de administrare a activității și mecanismele de control la nivelul instituției, adecvarea capitalului și adecvarea lichidității), luând în calcul rezultatele evaluării riscurilor individuale pentru capital, lichiditate și finanțare*.

Criteriile și principiile metodologice care stau la baza atribuirii și cumulării scorurilor sunt următoarele:

1) scorul general SREP este stabilit pe o scală de la 1 la 4, nivelul acestuia reflectând viabilitatea generală a instituției, unde:

- scor 1 – risc *scăzut* la adresa viabilității instituției de credit;
- scor 2 – risc *mediu-scăzut* la adresa viabilității instituției de credit;
- scor 3 – risc *mediu-ridicat* la adresa viabilității instituției de credit și
- scor 4 – risc *ridicat* la adresa viabilității instituției de credit.

Atunci când o instituție de credit este considerată a fi “*în curs de a intra în dificultate sau este susceptibilă de a intra în dificultate*”, în sensul articolului 32 alin.(4) din Directiva 2014/59/UE, acesteia i se atribuie scorul “F” (scor 5 conform Ghidului SREP);

2) *scorul general SREP* se determină ca medie aritmetică simplă a *scorurilor de viabilitate* atribuite celor patru elemente SREP mai sus menționate. Pe baza judecății profesionale, acest scor poate fi ajustat cu un punct (în plus sau în minus) sau prin luarea în considerare a celui mai ridicat scor de viabilitate atribuit unuia dintre cele patru elemente, pentru a reflecta în mod corespunzător riscurile specifice la adresa viabilității instituției de credit;

3) *scorul de risc* pentru cele două componente de risc (*riscuri individuale pentru capital*, respectiv *riscuri individuale pentru lichiditate și finanțare*) se determină ținând cont în special de riscul *inerent*, evaluat prin utilizarea unor indicatori cantitativi. Scorul la nivel de componentă de risc se determină ca medie aritmetică simplă a scorurilor individuale atribuite subcomponentelor acestora și poate fi ajustat, pe baza judecății profesionale, cu un punct (în plus sau în minus) sau prin luarea în considerare a celor mai ridicate scoruri atribuite subcomponentelor evaluate;

4) pentru componentele/subcomponentele la care evaluarea se realizează și prin utilizarea unor indicatori cantitativi *scorul pentru riscul inerent* se determină ca medie aritmetică simplă a *scorurilor calculate pentru fiecare indicator relevant* luat în calcul, ținând cont de situația specifică a fiecărei bănci, în funcție de nivelul indicatorului și intervalul valoric în care se încadrează. Acest scor poate fi ajustat, pe baza judecății profesionale, inclusiv prin prisma nivelurilor unor indicatori pentru care nu au fost stabilite scoruri de risc;

5) *scorul pentru fiecare indicator cantitativ relevant* se încadrează pe o scală de valori cuprinsă între 1 și 4, unde 1 reprezintă cel mai performant nivel, iar 4 cel mai scăzut. Intervalele valorice pentru determinarea scorului se stabilesc pornind de la standardele internaționale în materie și de la condițiile specifice sistemului bancar românesc și sunt actualizate periodic;

6) în cazul componentei *riscuri individuale pentru capital*, scorul atribuit subcomponentelor de risc rezultă prin combinarea scorului alocat riscului inerent cu *scorul pentru controlul riscului*, conform matricii de mai jos:

		Controlul riscului			
		1	2	3	4
Nivelul riscului	1	1	1	2	2/3
	2	1/2	2	2/3	3/4
	3	2/3	3	3/4	4
	4	3/4	4	4	4

7) *scorul pentru controlul riscului* este atribuit pe o scală de la 1 la 4, unde 1 reprezintă un sistem de control al riscului “considerat adecvat”, iar 4 un sistem de control al riscului „considerat inadecvat”;

8) pentru componentele SREP la care evaluarea cuprinde și o importantă dimensiune calitativă, la atribuirea scorului sunt avute în vedere *considerațiile de supraveghere privind atribuirea unui scor* prevăzute în Ghidul SREP.

Scorul general SREP determinat pentru fiecare instituție de credit, precum și *scorurile de risc* și cele *de viabilitate* alocate elementelor SREP, vor fi aprobate de Prim-viceguvernatorul Băncii Naționale a României și comunicate instituțiilor de credit, împreună cu ordinele de dispunere de măsuri/aplicare de sancțiuni sau cu scrisorile de recomandare.

Stabilirea cerințelor suplimentare de capital

Pe baza evaluării SREP, Banca Națională a României stabilește dacă fondurile proprii și lichiditatea deținute de o instituție de credit asigură o acoperire solidă a riscurilor la care este/poate fi expusă, urmând a fi dispuse, după caz, măsuri de supraveghere privind capitalul, lichiditatea, precum și alte măsuri de supraveghere (inclusiv măsurile de intervenție timpurie). Astfel, evaluarea adecvării capitalului în cadrul procesului SREP ***are ca rezultat determinarea unor cerințe suplimentare de fonduri proprii*** pentru acoperirea: ***i) pierderilor neașteptate***, respectiv a pierderilor așteptate insuficient acoperite de provizioane/alte ajustări, pentru o perioadă de 12 luni; ***ii) subestimării riscurilor*** din cauza deficiențelor de model și ***iii) riscurilor aferente deficiențelor identificate*** cu privire la cadrul de administrare a activității și a mecanismelor de control la nivelul instituției sau a altor deficiențe.

În acest sens, stabilirea cerințelor de fonduri proprii suplimentare pe care instituția de credit trebuie să le dețină pentru a acoperi expunerea la risc este realizată în baza *Metodologiilor de evaluare a necesarului de capital pentru acoperirea riscurilor la care sunt expuse instituțiile de credit*, coroborate cu prevederile Ghidului SREP și a metodologiilor din prezenta procedură, după cum urmează:

- **cerințele de capital**, determinate conform etapelor și metodologiilor de mai sus, se vor însuma și se va obține astfel ***Cerința totală de capital SREP (TSCR)***. Banca Națională a României va stabili pentru fiecare instituție de credit ***cerința TSCR în raport de fondurile***

proprii de nivel 1 de bază (CET1 TSCR%), precum și *rata TSCR în raport de fondurile proprii de nivel 1* (T1 TSCR%).

- stabilirea ratelor TSCR, la nivel individual și consolidat/sub-consolidat, se va face pornind de la **identificarea unui nivel minim al ratelor**, în funcție de *scorul general SREP*, conform corelațiilor de mai jos:

		Nivel minim al ratei TSCR
Scor general SREP	1	10%
	2	11%
	3	12%
	4	13%

- **nivelul ratei TSCR**, care va fi dispus instituției de credit, va reprezenta **maximul** dintre **rata TSCR** determinată în cadrul rapoartelor de supraveghere/evaluare și **limita minimă** a acesteia, corespunzătoare scorului general SREP atribuit instituției de credit (limitele minime TSCR sunt revizuite anual).

- conform Ghidului SREP, se va calcula **Cerința globală de capital (OCR)** prin adăugarea la *Cerințele totale de capital SREP (TSCR)*, a *cerințelor privind amortizoarele* de capital, reglementate/stabilite prin ordinele date în acest sens de Banca Națională a României. Rata cerinței globale de capital se va revizui în funcție de nivelurile amortizoarelor de capital.

- potrivit cadrului legal de reglementare în materie și în conformitate cu prevederile Ghidului SREP, Banca Națională a României are în vedere recomandarea menținerii unui nivel suplimentar de fonduri proprii (*P2G - “Pillar 2 Guidance” - Orientări privind fondurile proprii suplimentare*), pentru a asigura faptul că acestea *pot absorbi pierderile potențiale care decurg din scenariile de criză, inclusiv pierderile potențiale identificate în cadrul simulărilor de criză derulate în scopuri de supraveghere*.

Această cerință suplimentară de fonduri proprii (P2G) se exprimă procentual și este adăugată peste nivelul OCR, acoperirea acesteia fiind necesar a fi efectuată din fonduri proprii de nivel 1 de bază (CET1).

Determinarea ratelor TSCR și OCR, parte a procesului de evaluare SREP a capitalului instituțiilor de credit, se va efectua pentru instituțiile de credit aflate în aria de supraveghere a băncii centrale, în conformitate cu procedurile interne ale Băncii Naționale a României. Autoritatea de supraveghere va dispune menținerea de către instituțiile de credit a nivelului TSCR determinat la nivel individual și consolidat/sub-consolidat, până la emiterea unor dispoziții contrare.

Comunicarea cerințelor suplimentare de capital

Nivelul cerințelor suplimentare de fonduri proprii, **vor fi comunicate instituțiilor de credit și/sau după caz, altor autorități competente**, după cum urmează:

- în cazul instituțiilor de credit care nu fac parte din grupuri bancare transfrontaliere, comunicarea cerințelor TSCR menționate se va face prin ordine semnate de Prim-viceguvernatorul Băncii Naționale a României. În plus, acestora le sunt aplicabile și cerințele privind amortizoarele de capital, în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare;
- în cazul instituțiilor de credit care fac parte din grupuri bancare transfrontaliere, membre ale colegiilor de supraveghere, comunicarea către autoritatea consolidantă a grupului a ratei TSCR, determinată la nivel individual și/sau sub-consolidat și a amortizoarelor aplicabile, se va face în cadrul procesului de încheiere a deciziei comune privind capitalul, urmând ca, după încheierea Deciziei Comune, aceasta să fie comunicată instituției prin ordin semnat de Prim-viceguvernatorul Băncii Naționale a României.

Pentru instituțiile de credit care fac parte din grupuri bancare transfrontaliere supravegheate de Mecanismul Unic de Supraveghere (MUS) în cadrul colegiilor de supraveghere, în cazul cărora atribuțiile ce revin supraveghetorului consolidant prevăzute în cadrul legal mai sus menționat sunt exercitate de Banca Centrală Europeană (BCE), exprimarea cerințelor de fonduri proprii și comunicarea acestora instituției de credit și/sau, după caz, altor autorități competente va fi efectuată, în forma și potrivit metodologiei comunicate de supraveghetorul consolidant.